

In de hoofdzaak komt met Ed. Böhl volkomen overeen Franz Delitzsch in zijn opstel „über die palästinische Volkssprache, welche Jesus und seine Jünger geredet haben.“¹⁾

Maar het is juist deze Nestor der Hebreeuwsche geleerdheid in onze dagen, die van zijne gevoelens, in genoemd opstel uitgesproken, niet onbelangrijk afwijkend, de geschiedenis van ons vraagstuk eene nieuwe phase heeft ingeleid.

Sedert het jaar 1838 had Prof. Franz Delitzsch aan eene vertaling van het Nieuwe Testament in het Hebreeuwsch gewerkt. Eindelijk was zijn arbeid voltooid; maar te vergeefs zocht men gedurende vele jaren naar een uitgever van het geheele werk. Niemand wilde zich de onkosten getroosten, aan zulk eene uitgaaf verbonden, noch de moeite, om het werk te verspreiden. Toen bood het Britsch en Buitenlandsch Bijbelgenootschap de behulpzame hand. In het voorjaar van 1877 zag de eerste druk het licht. Voor eenige maanden verscheen reeds de zesde druk! Franz Delitzsch koestert de hoop, gelijk bekend is, dat Israël als volk nog eens zal worden „belijder en verklaarder en apostel des Nieuwen Testaments.“ Dan zal naar zijn gevoelen de Nieuwe Wet, die uit Zion uitgegaan is, verheerlijkt worden in de klanken der heilige taal. Die heilige taal is de Hebreeuwsche taal, geen Arameesch dialect.

„Een van mijne vrienden,“ schrijft Franz Delitzsch, „houdt niet op mij te verzoeken, dat ik het Nieuwe Testament zal vertalen in het Arameesch idioom, hetwelk in Palestina werd gesproken in de dagen van Christus en zijne apostelen, t. w. in de taal van den Palestijnschen Talmud en de Palestijnsche Targums. Maar zijn verlangen berust op eene illusie. Het Hebreeuwsch bleef ook na de ballingschap de taal van de Joodsche litteratuur. Het boek van Jesus Sirach, Ecclesiasticus, was geschreven in het Hebreeuwsch, gelijk de brokstukken er van, in den Talmud aanwezig,

menhang mit der Septuaginta-Übersetzung. Wien 1873. — 2°. Die Alttestamentlichen Citate im Neuen Testament. Wien 1878. In het tweede werk worden de resultaten van het eerste op de uit het O. T. in het Nieuwe aangehaalde plaatsen op zeer treffende wijze toegepast.

¹⁾ Daheim, Jahrgang 1874. N°. 27; ook in Saat auf Hoffnung, Zeitschrift für die Mission der Kirche an Israël. Jahrgang XI, Heft 4, Erlangen 1874.